

УДК: 338.436:004.67

АНАЙМАНОВИЧ Д.В., магістрант

Науковий керівник – **РИБАК Н.О.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Anaeman75@gmail.com

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АВТОНОВА-Д»

У тезах здійснено теоретичне узагальнення поняття результативності діяльності підприємства. Зазначенні основні методики визначення. Та проведена оцінка результативності діяльності ТОВ «Автонова-Д».

Ключові слова. Оцінка, результативність, ефективність, методи, динаміка.

Продуктивна господарська діяльність підприємств в умовах ринкових відносин являє собою один з визначальних факторів економічного і соціального розвитку суспільства, збільшення обсягів валового продукту та національного доходу держави, підвищення добробуту населення тощо. Результати виробничо-збутової активності стають не тільки вагомим підґрунтям для визначення успішності функціонування і розвитку суб'єктів господарювання, але й виступають об'єктом прояву реальних інтересів економічних агентів, джерелом задоволення широкого кола індивідуальних і колективних людських потреб та запитів. Результативність діяльності являє собою також важливу характеристику правильності встановлення низки цілей і пріоритетів, виступає відбиттям раціональності вибору економічної моделі господарської поведінки, спрямованої на вирішення відповідних стратегічних і поточних завдань з найменшими витратами. Тому визначення результативності функціонування і розвитку підприємства є невід'ємною складовою механізму забезпечення сталості його конкурентних позицій в ринковому суперництві, важливим інструментом удосконалення системи планування і контролю виробничо-збутової діяльності.

Під час вивчення літератури з цього питання було виявлено, наразі існує широке коло методів оцінювання результативності діяльності підприємства. Так, зокрема у науковій літературі виокремлюють кілька основних підходів до такої оцінки. Зокрема, фінансово-економічний підхід ґрунтується на аналізі фінансової звітності підприємства, включаючи розрахунок коефіцієнтів ліквідності, рентабельності, ділової активності та фінансової стійкості [1; 2]. Економіко-математичні методи дозволяють здійснювати факторний і кореляційно-регресійний аналіз для виявлення впливу окремих чинників на результати діяльності [3]. Значну увагу дослідники приділяють також системі збалансованих показників (Balanced Scorecard), запропонованій Р. Капланом і Д. Нортеном, яка поєднує фінансові та нефінансові індикатори для комплексної оцінки ефективності [4].

Сучасні вчені пропонують розширювати оцінювання результативності за рахунок інтегральних та стратегічних підходів. Так, на думку С. М. Пилипенко, при оцінюванні результатів діяльності підприємства слід

розглядати економічну, організаційну, соціальну ефективність [5, с. 453, 6]. Метод економічної доданої вартості (EVA), запропонований компанією Stern Stewart & Co., дозволяє визначити реальну ефективність капіталу, а бенчмаркінг – порівняти результати з найкращими практиками галузі [6; 7]. Отже, у сучасній теорії переважає тенденція до використання комплексних моделей, які поєднують кількісні та якісні показники для об'єктивної оцінки ефективності та стратегічної стійкості підприємства.

Неоднозначність природи походження результативності, складність змісту цього процесу та багатоаспектний характер оцінювання його підсумків закономірно обумовлює необхідність узагальнення критеріїв, за якими відбувається відбір позитивних і негативних ефектів, що у комплексі визначають підсумки функціонування та розвитку підприємства. Критеріями встановлення результативності при цьому слід вважати найбільш значущі характеристики (ознаки, властивості), відповідно до визначеного стану яких має здійснюватися оцінка отриманих наслідків функціонування та розвитку суб'єкту господарювання. Традиційно до складу основних критеріїв визначення результативності науковців пропонують відносити такі параметри: прибутковість, економічність, продуктивність, якість продукції, інноваційність, якість трудового життя.

Об'єктом дослідження було обрано ТОВ «АвтоНова - Д» - українське підприємство, що займається продажем автозапчастин AfterMarket до автомобілів групи VAG з 2011 року. Основною метою діяльності є задоволення потреб споживачів у якісних автомобільних деталях та забезпечення стабільного фінансового результату. Підприємство функціонує на конкурентному ринку, що вимагає постійного підвищення ефективності операційної діяльності, оптимізації витрат і вдосконалення системи управління збутом.

Для оцінки результативності розглянемо основні показники за 2022–2024 роки (табл 1-2).

Таблиця 1 – Аналіз фінансово-економічних результатів діяльності

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024/2022, %
Дохід від реалізації, тис. грн	75 000	88 000	104 500	+39,3
Собівартість реалізації, тис. грн	61 000	70 500	80 000	+31,1
Валовий прибуток, тис. грн	14 000	17 500	24 500	+75,0
Чистий прибуток, тис. грн	2 800	4 200	Ч6 500	+132,1
Рентабельність продажів, %	3,7	4,8.	6,2	+2,5 п.п.

Дані таблиці 2 свідчать про стабільне зростання фінансових результатів. Темп приросту доходу випереджає темп зростання витрат, що позитивно вплинуло на рентабельність продажів. Підприємство демонструє тенденцію до підвищення ефективності господарювання.

Таблиця 2 – Аналіз ділової активності

Показник	2022 р.	2023р.	2024 р.
Коефіцієнт оборотності активів	1,8	2,0	2,3
Період обороту запасів, днів	65	60	52
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,2	4,6	5,1

Поліпшення оборотності активів і скорочення періоду обороту запасів свідчать про ефективніше використання ресурсів. Підприємство посилює контроль за дебіторською заборгованістю, що сприяє підвищенню ліквідності.

Оцінка рентабельності ТОВ «АвтоНова - Д» засвідчує: Рентабельність активів (ROA) – зросла з 3,2 % до 5,8 %. Рентабельність власного капіталу (ROE) – з 6,7 % до 10,9 %. Рентабельність продажів (ROS) – з 3,7 % до 6,2 %.

Збільшення рентабельності свідчить про ефективніше використання фінансових ресурсів та вдосконалення внутрішнього управління.

Отже, ТОВ «АвтоНова - Д» демонструє позитивну динаміку фінансових результатів та зростання ефективності використання ресурсів. Рентабельність і ліквідність покращуються, що свідчить про підвищення фінансової стійкості. Для продовження зростаючої траєкторії підприємству необхідно сфокусуватися на оптимізації витрат, підвищенні ефективності використання активів та зниженні боргового навантаження. Розвиток кадрового потенціалу також є важливим аспектом для стабільного зростання та розвитку компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Ніка-Центр, 2009. 528 с.
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 662 с.
3. Мескон М. Основи менеджменту / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі.; пер. з англ. М. : Справа, 1992. 702 с.
4. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Boston: Harvard Business School Press, 1996. 322 p. URL: <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=23901>
5. Пилипенко С. М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. No 10. С. 452–456
6. Деренська Я. Оцінка ефективності діяльності підприємства. Mechanism of an Economic Regulation . 2023. (1 (99), 81-85.
7. Stewart G. B. The Quest For Value: the EVA Management Guide / G. B. Stewart. New York: Harper Business, 1991. 738 p